

Projekt

*Strategia Rozwoju Gminy Kamienica
na lata 2024–2030*

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	3
2. Informacje o gminie.....	4
2.1 Rys historyczny.....	4
2.2 Uwarunkowania przestrzenne i środowiskowe.....	5
2. Uwarunkowania demograficzne	7
3. Infrastruktura.....	9
3. Część strategiczna	13
3.1 Strategia jako instrument kreowania polityki rozwoju	13
3.2 Metodologia prac nad Strategią	13
3.3 Struktura dokumentu	14
4. Część programująco-strategiczna.....	15
4.1. Analiza obszarów problemowych.....	15
4.2 Analiza SWOT.....	15
4.3 Wnioski z analizy SWOT	18
4.4 Podsumowanie analizy SWOT	19
4.5. Wizja rozwoju gminy	25
4.6. Kierunki rozwoju Gminy Kamienica	26
4.7. Cele strategiczne i operacyjne rozwoju gminy	27
4.8 Planowane do realizacji zadania w latach 2023–2030.....	32
4.9. Zadania priorytetowe.....	35
5. Ocena spójności celów strategicznych z dokumentami wyższego rzędu	39
6. Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – wpływ zadań na środowisko	42
7. Część wdrożeniowa	43
8. Uwagi końcowe	44
Spis tabel	46

1.WSTĘP

Dążenie do rozwoju oraz do zaspokajania indywidualnych i zbiorowych potrzeb społeczności lokalnej, a także zapewnienie najwyższego standardu życia jest podstawowym celem działania władz samorządowych. Spełnienie tego celu wymaga od władz realizacji nie tylko ustawowych zadań własnych, ale przede wszystkim dążenia do ciągłego rozwoju gminy.

Tworzenie dokumentów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego wynika z licznych przesłanek formalno-prawnych. Szybko zmieniające się warunki wewnętrzne i zewnętrzne gminy sprawiają, że władze Gminy Kamienica są zobowiązane do działań odnoszących się do dłuższej perspektywy czasu. Stabilny i usystematyzowany rozwój gminy możliwy będzie wówczas, gdy opierać się będzie na wieloletnim programie rozwoju społeczno-gospodarczego. W związku z tym opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Kamienica na lata 2024–2030 jest odpowiedzią na dynamikę zmian społecznych i gospodarczych. W Strategii wskazane zostaną kierunki rozwoju gminy, priorytety i zadania do realizacji, uwzględniającej perspektywę finansową Unii Europejskiej na lata 2021–2027. Opracowanie Strategii ma na celu przede wszystkim wskazanie kierunków rozwoju gminy Kamienica, dających największe szanse na podniesienie jakości życia mieszkańców oraz stworzenie zachęt dla potencjalnych inwestorów oraz dla osób chcących się osiedlać na obszarze gminy.

Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Kamienica stanowi podstawę do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Kamienica na lata 2024–2030. Jest ona syntetycznym ujęciem sytuacji przestrzennej i społeczno-gospodarczej Gminy Kamienica na tle powiatu limanowskiego i Polski wraz ze wskazaniem trendów, które miały miejsce w przestrzeni ostatnich lat (2014–2021). Dane wykorzystane w diagnozie w głównej mierze służą wyznaczeniu mocnych i słabych stron gminy, a także jej potencjałów i problemów. To z kolei jest podstawą do sformułowania celów i wyznaczenia najważniejszych kierunków rozwoju. Strategia stanowi ogół planowanych działań, mogących zapewnić dynamiczny rozwój całego obszaru, zmierzających do realizacji wyznaczonych celów rozwojowych. Wizerunek gminy jest istotną cechą, która budowana jest za pomocą Strategii. Jest on wizytówką, a zarazem źródłem informacji dla podmiotów gospodarczych, inwestorów i społeczności lokalnej o długoterminowych uwarunkowaniach rozwoju przyjętych przez

gminę oraz sposobach rozwiązywania przez nią problemów, które się pojawiają. Strategiczne planowanie polega na wykluczeniu rozwiązań nierealnych. Dzięki opracowaniu i wdrażaniu Strategii, dana jednostka terytorialna może w sposób efektywny wykorzystać własne zasoby, w tym zasoby finansowe, rzeczowe czy społeczne oraz określić sposoby przeciwdziałania pojawiającym się zagrożeniom a także degradacji obszaru w strefie społeczno-gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej czy technicznej. Strategia to dokument stanowiący źródło zasad i zbior rozwiązań.

W Strategii Rozwoju Gminy Kamienica na lata 2024-2030 zawarto kierunki rozwoju gminy oraz działania związane z realizacją Strategii, do których przyporządkowane zostały możliwe źródła finansowania. Okres obowiązywania niniejszej Strategii obejmuje perspektywę finansową Unii Europejskiej na lata 2021–2027 i jest poszerzony do trzech lat dających możliwość rozliczenia uzyskanego dofinansowania tj. do roku 2030.

2. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE

2.1 RYS HISTORYCZNY

Kamienica z tradycją lokowana była w 1297 roku przez wdowę po Leszku Czarnym, księżnę Gryfinę. Jednak pierwsza wzmianka źródłowa pochodzi z dokumentu lokacyjnego z 1330 roku, wystawionego przez ksienię klasztoru klarysek w Starym Sączu Katarzynę Odolaną. Przez 452 lata osada była włączona w dobra klasztoru sądeckich klarysek. Po pierwszym rozbiore Polski wieś znalazła się w austriackim obszarze wpływów. W okresie pierwszej wojny światowej Kamienica nie została objęta bezpośrednimi działaniami wojennymi, chociaż w jej okolicy toczono liczne potyczki. W okresie międzywojennym, na mocy ustawy unifikacyjnej z 23 marca 1933 wprowadzającej tzw. gminy zbiorowe, w skład gminy weszły okoliczne wsie: Zbludza, Zalesie, Zasadne oraz Szczawa. W tym więc okresie wykształciła się gmina w obecnym kształcie. W okresie drugiej wojny światowej Kamienica została podporządkowana prawom okupanta, obowiązującym na terenie Generalnej Guberni - w myśl których samorząd wiejski praktycznie przestał istnieć, natomiast wójtowie byli osobiście odpowiedzialni za wykonywanie zarządzeń okupanta. Będąca silnym ośrodkiem i zapleczem oddziałów partyzanckich, Kamienica doświadczyła kilkunastu obław i pacyfikacji. Na lata powojenne a szczególnie lata 60 przypada dynamiczny rozwój infrastruktury, czego dowodem są budowane w tym okresie obiekty użyteczności publicznej, czy też przeprowadzona w roku 1960 elektryfikacja. Jednocześnie wraz ze zmianami ustawodawstwa Kamienica, wchodząca po wojnie w skład Powiatu Limanowskiego, podobnie jak inne jednostki administracyjne przechodzi kolejno: rozwiązanie w 1954 roku gmin zbiorowych i powołanie Gromadzkich Rad Narodowych (powołano wówczas na terenie gminy trzy odrębne jednostki), scalenie gromad w 1958 roku oraz reformę terytorialną w 1975 roku w wyniku której Kamienica znalazła się w nowoutworzonym województwie nowosądeckim oraz została podporządkowana Urzędowi Rejonowemu w Limanowej. Na mocy ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie terytorialnym do 2024 r gminę Kamienica tworzyło sześć sołectw: Kamienica Górna, Kamienica Dolna, Zalesie, Zasadne, Zbludza oraz Szczawa. Stosownie do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1.10. 2024 w sprawie utworzenia

gminy Szczawaod 1 stycznia 2025 r Gminę Kamienica będzie tworzyć 4 wioski: tj. Kamienica,Zalesie, Zasadne i Zbludza.

2.2 Uwarunkowania przestrzenne i środowiskowe

Gmina Kamienica położona jest w południowej części województwa małopolskiego, usytuowana na pograniczu dwóch malowniczych jednostek fizyczno-geograficznych – między

pasmem Gorców a Beskidu Wyspowego. Położona jest w dolinie rzeki Kamienicy, która być może swoją nazwę wzięła od potężnych głazów występujących w korycie i brzekach rzeki.

Pod względem administracyjnym gmina leży w powiecie limanowskim. W jej skład wchodzi Kamienica, Zalesie, Zbludza i Zasadne.

Sąsiednimi gminami są: Dobra, Łukowica, Słopnice oraz Szczawa od 1 stycznia 2025 z powiatu limanowskiego, Ochotnica Dolna z powiatu nowotarskiego oraz Łąckoz powiatu nowosądeckiego,

Gmina Kamienica zajmuje łącznie ok. 96 km², po 1 stycznia 2025 r zmniejszy się do 54 km² co będzie stanowić 0,36% powierzchni województwamałopolskiego oraz 5,67% powierzchni powiatu limanowskiego. Liczba ludności według stanu na 30.09.2024. r w Gminie Kamienica wynosiła 7959 osób,

Obszar gminy należy do dwóch subregionów klimatycznych, czyli Beskidu Wyspowego i Gorców, które zaś należą do strefy klimatycznej regionu gór średnich. W obrębie każdego z tych subregionów można wyróżnić mezoregiony tj. obszary ciepłych południowych zboczy i chłodnych wierzchołków. Najmniej korzystne warunki klimatyczne będą występowały w dolinie wzdłuż samej rzeki, gdzie wahania temp. sięgają od -31 C do +35 C. Najcieplejszym miesiącem jest zwykle lipiec, a najzimniejszym luty. Na okolicznych polach i łąkach rosną okazy flory tj.: krokusy, storczyki czy lilia złotogłów. W lasach żyją okazy fauny typowej dla Beskidów, m.in. : sarny, jelenie, dziki, rysie, borsuki i wilki. Jest to gmina typowo rolnicza. Na terenie wsi przeważają gleby biellicowe o niewykształconym profilu, przeważnie umiarkowanie wilgotne.

Kamienica jest małą ale niezwykle malowniczo położoną gminą. Panują tu doskonałe warunki do wypoczynku - zarówno zimowego (trasy biegowe dla narciarzy, kuligi szlakami Gorczańskiego Parku Narodowego), jak również letniego (szlaki turystyczne,

trasy rowerowe wielofunkcyjne). Występuje tu szczególnie łagodny mikroklimat, powietrze, o specyficznym aromacie lasów i łąk górskich.

2.3. UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE

Na obszarze gminy Kamienica na koniec 2023 r. zameldowanych było 6081 osób.

Rozkład liczby mieszkańców z rozbiem na poszczególne sołectwa przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Liczba mieszkańców i ich rozmieszczenie

Miejscowość	Powierzchnia [km ²]	2022	2023	30.06.2024
Kamienica	22,4	3581	3580	3581
Zalesie	13,3	1060	1052	1044
Zasadne	9,9	670	659	669
Zbludza	7,2	770	781	787
Ogółem	52,8	6 080	6072	6 081

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Kamienicy.

Sytuacja pod względem liczby ludności kształtuje się następująco:

- najwięcej mieszkańców posiada Kamienica, będąca siedzibą Urzędu Gminy oraz większych podmiotów gospodarczych skupia ona łącznie aż 58,8% ludności całej gminy;
- Zalesie z liczbą 1044 mieszkańców co stanowi 13,7% ogółu mieszkańców gminy zajmuje trzecią lokatę;
- w miejscowościach Zasadne oraz Zbludza udział w ogólnej liczbie mieszkańców jest najmniejszy, nie przekraczając progu 10% i wynosi odpowiednio: 12,94% oraz 11,0%.

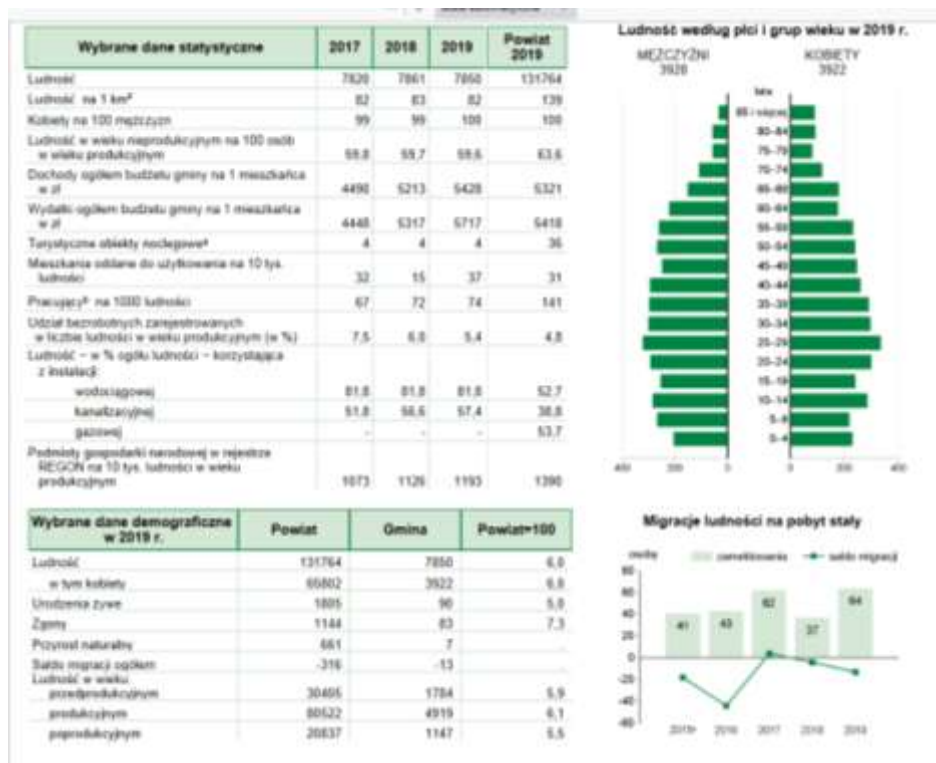
Tab. 2. Wybrane dane statystyczne¹

L.p	Wybrane dane statystyczne	2017	2018	2019	Powiat 2019
1	Ludność	7820	7861	7850	131 764
2	Ludność w wieku nieprodukcyjnym %	59,7	59,7	59,6	63,6
3.	Pracujący na 1000 ludności	67	72	74	141
4.	Udział bezrobotnych	7,5	6,0	5,4	4,8

	<i>zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym</i>				
5	<i>Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON na 10 tys.ludności w wieku produkcyjnym</i>	1073	1126	1193	1390

1- Urząd Statystyczny w Krakowie

<i>Wybrane dane demograficzne w 2019 r.1</i>	<i>Powiat</i>	<i>Gmina</i>	<i>Powiat=100</i>
<i>Ludność</i>	7820	7850	6,0
<i>W tym kobiety</i>	65 802	3 922	6,0
<i>Urodzenia żywe</i>	1 805	90	5,0
<i>Zgony</i>	1 144	83	7,3
<i>Przyrost naturalny</i>	661	7	
<i>Saldo migracji</i>	-316	-13	
<i>Ludność w wieku przedprodukcyjnym</i>	30 405	1 784	5,9
<i>produkcyjnym</i>	8 522	4 919	6,1
<i>poprodukcyjnym</i>	20 837	1 147	5,5

Sytuacja demograficzna w Gminie Kamienica jest dobra. Od kilku lat następuje systematyczny wzrost liczby ludności, chociaż w ostatnich latach ten trend jest coraz mniejszy. Niekorzystne jest saldo migracji, które od kilku lat jest ujemne. Wpływ na stale zwiększającą się liczbę ludności ma przede wszystkim wysoki wskaźnik przyrostu

naturalnego na terenie gminy. Struktura ludności według ekonomicznych grup wiekowych

obrazuje, iż udział osób w wieku przedprodukcyjnym jest wysoki, natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym jest stosunkowo niska. Świadczy to o młodym społeczeństwie. Wzrastająca liczba osób odzwierciedla się w liczbie uczniów szkół podstawowych – średnia dla Gminy Kamienica jest znacznie wyższa od powiatu.

Infrastruktura techniczna

DROGI

Na terenie gminy Kamienica występują cztery rodzaje dróg:

- wojewódzkie, powiatowe, gminne oraz dojazdowe

Drogi wojewódzkie oraz powiatowe zaliczane są do dróg o znaczeniu ponadlokalnym natomiast gminne i dojazdowe - o znaczeniu lokalnym. Stan nasycenia dróg jest dobry, natomiast stan techniczny jest zróżnicowany. Należy stwierdzić, iż stan techniczny dróg ponadlokalnych jest dobry natomiast stan dróg gminnych i dojazdowych jest na ogół dobry.

Tabela 3. Struktura dróg publicznych w Gminie Kamienica

Drogi	Długość¹	Udział
wojewódzkie	16,415km	6,7%
powiatowe	10,288km	3,7%
gminne i dojazdowe	249,000km	89,6%
Razem	275,803km	100%

Źródła: ZDW O Nowy Sącz, PZD w Limanowej

Drogi o znaczeniu ponadlokalnym

Droga wojewódzka nr 968 Lubień-Zabrzeż o znaczeniu regionalnym.

Na terenie gminy przebiega ona przez miejscowość Kamienica, długość tego odcinka wynosi 6,87 km co stanowi 4 % wszystkich dróg na terenie gminy. Ogólny stan drogi jest dobry.

Drogi powiatowe.

- nr 25225 Limanowa-Kamienica. Na terenie gminy przebiega przez: Kamienicę i Zbludzę, długość tego odcinka to 8,878km

¹ Odcinek drogi przebiegający przez teren Gminy Kamienica.

- nr 25226 Zamieście-Słopnice-Zalesie. Na terenie gminy przebiega przez Kamienicę i Zalesie, a długość tego odcinka to 1,410km

Łączna długość odcinków dróg powiatowych przebiegających przez gminę wynosi: 10,288km co stanowi 6 % ogółu dróg. Stan techniczny drogi nr 25225 Limanowa-Kamienica jest dobry.

Drogi o znaczeniu lokalnym

Drogi gminne i dojazdowe. Gmina Kamienica posiada 25 dróg gminnych o uregulowanym stanie prawnym oraz sieć dróg rolniczych i dojazdowych o długości ok 150 km.

Drogi o nawierzchni utwardzonej bitumicznej i betonowej stanowią ok. 30 % wszystkich dróg, ich długość to ok 45 km Pozostałe to drogi gruntowe. Ogólny stan techniczny tych dróg jest dobry.

OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Gmina od wielu lat realizuje przedsięwzięcia mające istotne znaczenie dla czystości powietrza i czystości wód. Czystość powietrza w ostatnich latach uległa zdecydowanej poprawie ze względu na realizację programów związanych z OZE, czyli montażu instalacji solarnych ogrzewających ciepłą wodę na blisko 800 budynkach mieszkalnych i ponad 80 instalacji fotowoltaicznych. Na poprawę czystości wód wpływ mają przedsięwzięcia związane z budową nowoczesnej oczyszczalni ścieków w Kamienicy oraz 88 przydomowych oczyszczalni ścieków w Zalesiu.

Gmina Kamienica w ostatnich latach realizuje program „Czyste powietrze” w związku z czym stan środowiska z roku na rok poprawia się.

W tabeli nr 4 przedstawiono aktualną Infrastrukturę wodno-kanalizacyjną.

Tab. 4. Zestawienie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w Gminie Kamienica

Lp	Rodzaj infrastruktury	Ilość
1	Stacje uzdatniania wody	2 szt
2	Zbiorcza sieć wodociągowa	23,1 km
3	Zbiorcza sieć wkanalizacji sanitarnej	23,1 km
4	Oczyszczalnie ścieków	1
5	Przydomowe oczyszczalnie ścieków	113
6	Budynki mieszkalne podłączone do sieci wodociągowej	209
7	Budynki mieszkalne podłączone do oczyszczalni ścieków	1003

ATRAKCJE I BAZA TURYSTYCZNA GMINY KAMIENICA

Zespoły zabytkowe

Z zabytków Kamienicy należy wymienić przede wszystkim:

- pałacyk-dworek, z początku XIX w., z piętrowymi skrzydłami po bokach i parterową częścią w środku ozdobioną kolumnadą z lat 1830-40
- spichlerz-warownia
- sekretarzówka i leśniczówka

Na cmentarzu znajduje się zabytkowa kaplica grobowa rodziny Szalayów oraz płaskorzeźba ludowa z XIX w. Przedstawiająca Św. Antoniego. Na tym cmentarzu został pochowany organista Jan Kanty Andrusikiewicz, przywódca słynnego Powstania Chochołowskiego w 1846 roku. Znajduje się też tam grób Maksymiliana Marszałkowicza, jednego z dawnych właścicieli osady.

Nowy kościół w Kamienicy, wybudowany w latach 1932-37, stoi na miejscu dawnego drewnianego, który został podmyty przez wezbraną rzekę, oraz jeszcze wcześniejszego, spalonego od uderzenia pioruna w 1646 roku. W kościele znajduje się zbiorowy grób 13 ofiar hitlerowskiej pacyfikacji w 1944 roku.

W Kamienicy przetrwał jako jedyny, nie zniszczony przez okupanta pomnik, wykonany z okazji 500-letniej rocznicy bitwy pod Grunwaldem. Przez teren gminy przebiegają główne szlaki Gorców i Beskidu Wyspowego, którymi można dotrzeć na szczyt Gorców, Mogielicy i Modyni. Na szczytach tych w ostatnich latach przy udziale samorządu gminy Kamienica wybudowano wieże widokowe, które są dużą atrakcją turystyczną. W Zalesiu funkcjonują trasy do narciarstwa biegowego o długościach 1 km, 5 km i 25 km. W okresie letnim trasy te służą jako rowerowe i biegów na nartorolkach.

Na terenie gminy zlokalizowane są 3 pensjonaty i kilkanaście gospodarstw agroturystycznych.

3. CZĘŚĆ STRATEGICZNA

3.1 Strategia jako instrument kreowania polityki rozwoju

Strategia Rozwoju Gminy Kamienica na lata 2024–2030 jest odpowiedzią samorządu gminnego na zmieniające się warunki otoczenia i sytuację społeczno-gospodarczą, wymagającą nowego, a często też innego spojrzenia na posiadane aspiracje, zasoby, a także perspektywy rozwoju gminy.

W niniejszym dokumencie została zaprezentowana wizja gminy, misja oraz cele strategiczne, operacyjne i działania priorytetowe, które przewidziane zostały do realizacji w wskazanym siedmioletnim okresie obowiązywania Strategii. Wyszczególniono także zadania skumulowane w projekty, za pośrednictwem których będzie można osiągnąć wyznaczone cele. Strategia Gminy Kamienica to dokument otwarty, co oznacza, iż w miarę upływu czasu podejmowania zawartych w niej działań, możliwa jest jej aktualizacja, a także kreowanie nowych zadań i korekta tych, które zostały sformułowane podczas etapu jej tworzenia – aby w jak najlepszy sposób dostosować się do zmieniającego się otoczenia.

3.2 Metodologia prac nad strategią.

Aktualizację strategii opracowano na bazie analizy obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej gminy oraz możliwości jej przyszłego rozwoju oraz odpowiedzi na pytania: co chcemy aktualnie osiągnąć? i jakie mamy priorytety? oraz w jaki sposób chcemy dążyć do wyznaczonych celów? Odpowiedź na te pytania była podstawą do skonstruowania dokumentu, który służyć będzie wszystkim mieszkańcom Gminy Kamienica. Do prac nad dokumentem wykorzystano szereg metod partycypacyjnych oraz prac analitycznych, które wzajemnie się uzupełniały. Należały do nich:

- analiza danych zastanych,
- analizy strategiczne,
- spotkania warsztatowe z przedstawicielami przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i samorządu lokalnego.

Strategia powstała w oparciu o dokument Diagnoza strategiczna na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Kamienica na lata 2016–2023

w którym została przedstawiona pogłębiona analiza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy.

Do głównych materiałów źródłowych, stanowiących materiał analityczny i podstawę opracowania Strategii, należą:

- dane z Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych)
- dane własne Urzędu Gminy Kamienica;
- wnioski uzyskane z analizy ankiet przeprowadzonych podczas warsztatów grupowych oraz uzyskanych drogą elektroniczną na skrzynkę mailową Urzędu Gminy,
- wnioski uzyskane z analizy przekazanych przez podmioty fizyczne projektowych oraz przesyłanych na skrzynkę mailową Urzędu Gminy,
- wnioski zgłaszane podczas warsztatów grupowych.

3.3 Struktura dokumentu

Niniejszy dokument składa się z trzech zasadniczych części, które odpowiadają logicznemu procesowi strategicznemu. Część pierwsza jest elementem wprowadzającym, druga część zawiera elementy programująco-strategiczne, trzecia zaś jest częścią wdrożeniową.

Podczas pierwszego etapu prac nad Strategią ujęto przebieg procesu tworzenia Strategii, wykorzystane metody oraz przesłanki, które skutkowały podjęciem decyzji o przystąpieniu do prac nad dokumentem.

W części drugiej niniejszego dokumentu wskazano zdiagnozowane problemy wraz z celami strategicznymi, do których Gmina Kamienica powinna dążyć, aby te problemy zniwelować. Zdefiniowano również cele szczegółowe i działania priorytetowe, powiązane bezpośrednio z przyjętą wizją i misją rozwoju gminy.

Zwieńczeniem dokumentu jest część trzecia, w której skupiono się na elementach dotyczących monitorowania i wdrażania Strategii, a także na wskazaniu wskaźników służących do oceny realizacji Strategii.

4. Część programująco-strategiczna

4.1. Analiza obszarów problemowych

4.2. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem analizy strategicznej, służącym określeniu najlepszych kierunków rozwoju ze względu na cel działania. Wykorzystywana jest zazwyczaj we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Polega na zidentyfikowaniu mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń, dzięki czemu można je odpowiednio wykorzystać w procesie zaplanowanego rozwoju lub zniwelować skutki ich negatywnego wpływu. Metoda ta pozwala również pogrupować czynniki na pozytywne (mocne strony i szanse) oraz negatywne (słabe strony i zagrożenia). Można je również podzielić na czynniki wewnętrzne (opisujące mocne i słabe strony danej jednostki) oraz czynniki zewnętrzne (czyli szanse i zagrożenia wynikające z jej mikro- i makrootoczenia). Czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) są zależne m.in. od władz lokalnych i społeczności lokalnej, natomiast czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia) należące do otoczenia bliższego i dalszego są niezależne od władz danej jednostki, a także jej mieszkańców.

ANALIZA SWOT

Przeprowadzona poniżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń ma dwa zasadnicze cele:

- podjęcie strategicznych dla rozwoju gminy decyzji
- realną ocenę możliwości implementacji programowanych działań

Dla pełnego zrozumienia zestawienia zawartego w tabeli 3 poniżej przedstawione zostaną podejścia do poszczególnych członów analizy SWOT.

Mocne strony

Zestawienie mocnych stron daje obraz rynkowych atutów gminy. Dotyczą one sytuacji teraźniejszej. Istotnym jest, aby przeanalizować wszystkie mocne strony gminy i ocenić w jaki sposób można je wykorzystać w spójnej i wszechstronnej strategii rozwoju.

Słabe strony

analiza słabych stron dotyczy również teraźniejszości. Identyfikacja i świadomość istnienia słabych stron pozwala na realistyczną ocenę skali problemów oraz wybranie odpowiednich środków zaradczych. Zestawienie słabych i mocnych stron pozwala na poszukiwanie nowych jakościowo rozwiązań.

Możliwości

Możliwości podobnie jak i zagrożenia dotyczą okresów przyszłych. Pozwalają one na określenie tego w jaki sposób można wykorzystać zasoby i atuty gminy w przyszłości i które z nie wykorzystywanych obecnie zasobów będą pomocne czy wręcz niezbędne.

Zagrożenia

Zagrożenia, jako przeciwieństwo możliwości, wynikają ze słabych stron gminy. Z czasem mogą pojawiać się także całkiem nowe zagrożenia osłabiające potencjał gminy. Ich wczesna identyfikacja (już na poziomie opracowywania strategii) pozwala na uniknięcie w przyszłości wielu barier i problemów.

Tabela 5
Analiza SWOT dla gminy Kamienica

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
<p>1. Atrakcyjne położenie gminy.</p> <p>2. Stan środowiska przyrodniczego</p> <p>4. Atrakcyjne położenie,</p> <p>5. Bogate walory turystyczno-przyrodnicze.</p> <p>5. Liczne szlaki piesze i rowerowe.</p> <p>6. Bogate zasoby kulturowe i historyczne.</p> <p>7. Dziedzictwo kulturowe dorobku Białych Górali.</p> <p>7. Wzrastająca liczba mieszkańców – dodatni przyrost naturalny.</p> <p>8. Korzystna proporcja w strukturze ludności – udział % osób w wieku przedprodukcyjnym województwie małopolskim i Polsce.</p> <p>9. Stosunkowo młode społeczeństwo.</p> <p>10. Przewaga liczby osób młodych nad osobami w wieku poprodukcyjnym.</p> <p>11. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wyższa niż średnia dla powiatu województwa i Polski.</p> <p>11. Wyższa liczba jednostek nowo rejestrowanych w rejestrze REGON niż średnia dla powiatu limanowskiego, województwa oraz Polski.</p> <p>12. Wysoka liczba stowarzyszeń, fundacji i organizacji społecznych.</p> <p>13. Wysokie dochody budżetu ogółem w</p>	<p>1. Ujemne saldo migracji.</p> <p>2. Niższy odsetek dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, niż średnia w powiecie limanowskim, województwie małopolskim i Polsce.</p> <p>3. Mała liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w porównaniu ze średnią dla powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski.</p> <p>4. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym znacznie niższa od średniej dla jednostek terytorialnych wyższego rzędu.</p> <p>5. Bardzo wysoki udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.</p> <p>6. Niski udział % dochodów własnych w dochodach ogółem.</p> <p>7. Bardzo niski udział w podatkach stanowiących dochody z budżetu państwa w przeliczeniu na 1 mieszkańca – podatek dochodowy od osób fizycznych i prawnych.</p> <p>8. Wydatki bieżące w przeliczeniu na 1 mieszkańca niższe niż średnia dla województwa małopolskiego i Polski.</p> <p>10. Duża liczba osób w gospodarstwach domowych, które korzystały z pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 000</p>

<p>przeliczeniu na 1 mieszkańca.</p> <p>14. Wysokie wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca.</p> <p>15. Rosnąca liczba nowo oddanych budynków.</p> <p>16. Położenie w malowniczym regionie dwóchsubregionów: Beskidu Wyspowego i Gorców</p> <p>17. Wzrost ilości osób korzystających z sieciwodociągowej w ostatnich latach.</p> <p>18. Duża lesistość obszaru – grunty leśne stanowią 64,48% powierzchni.</p>	<p>mieszkańców.</p> <p>11. Duża liczba dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców.</p> <p>12. Przeważająca liczba słabej jakości gleb (V i IV klasy bonitacyjnej).</p> <p>13. Niska jakość i dostępność usług publicznych na terenie gminy.</p> <p>14. Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna i rekreacyjna.</p> <p>15. Niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców.</p> <p>16. Słabe wykorzystanie technik informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w administracji publicznej.</p> <p>17. Duża odległość od większych ośrodków gospodarczych, co wpływa na wysokie koszty bezpośrednie prowadzenia działalności gospodarczej.</p> <p>18. Rozdrobnienie gospodarstw rolnych.</p>
<p>1) SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<p>1) Możliwość pozyskania środków</p> <p>2) z funduszy europejskich na lata 2021–2030 oraz środków krajowych na realizację projektów.</p> <p>3) Poszerzanie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.</p> <p>4) Wykorzystywanie odnawialnych źródeł</p>	<p>1.Napływ zanieczyszczenia powietrza z obszarów sąsiednich.</p> <p>2. Duża atrakcyjność innych regionów pod względem uzdrowiskowym.</p> <p>3. Klęski żywiołowe i zmiany klimatyczne.</p> <p>4. Wysoka atrakcyjność turystyczna i gospodarcza sąsiednich regionów.</p> <p>5. Zanikanie więzi społecznych i tożsamości regionalnej.</p> <p>6. Niestabilna polityka finansowa państwa.</p>

<p>energii.</p> <p>5) Moda na prowadzenie zdrowego trybu życia.</p> <p>6) Rosnące zainteresowanie regionalnymi produktami – ekologicznymi i naturalnymi.</p> <p>7) Wydłużająca się średnia długość życia mieszkańców Polski i Europy.</p> <p>8) Rosnący popyt na wyjazdy weekendowe i zwiększająca się liczba osób podróżujących po Polsce</p>	<p>7. Sytuacja ekonomiczno-polityczna na świecie.</p>
--	---

4.3 Wnioski z analizy SWOT:

Analizując wyżej zaprezentowane mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia wynikające z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Kamienica można wyłonić te, które w największym stopniu oddziałują lub mogą oddziaływać na gminę. Słabe strony wraz z zagrożeniami powinny być niwelowane przez mocne strony oraz szanse rozwoju.

Największymi atutami gminy są: kapitał społeczny w postaci młodego społeczeństwa oraz atrakcyjne warunki naturalne i krajobrazowe –położenie na granicy Gorców i Beskidu Wyspowego oraz w dolinie rzeki Kamienica, a także duża lesistość obszaru.

Największymi słabościami gminy są: niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców i niska liczba podmiotów gospodarczych działających na obszarze gminy. Przekłada się to na niskie dochody własne budżetu gminy – bardzo małe wpływy z podatków od osób fizycznych i prawnych. W sferze społecznej Strategii Rozwoju Gminy Kamienica na lata 2024 -2030 odczuwalny jest brak wystarczającej liczby miejsc w przedszkolach oraz wysoki wskaźnik liczby dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny.

Największym szans na rozwój gminy upatruje się w: możliwościach pozyskiwania funduszy unijnych na lata 2021–2027 oraz środków krajowych na realizację inwestycji w sektorze gospodarczym oraz społecznym, a także w wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii w sektorze prywatnym i publicznym, modzie na zdrowy i aktywny tryb życia oraz na produkty regionalne.

Największe zagrożenia dla rozwoju gminy to: zanieczyszczenie środowiska i napływ zanieczyszczeń z obszarów sąsiednich oraz wysoka atrakcyjność inwestycyjna sąsiednich regionów, a także zanikanie więzi społecznych i tożsamości regionalnej.

4.4 Podsumowanie analizy SWOT:

1. W Gminie Kamienica następuje powolny ale stały wzrost liczby ludności, mimoodnotowywanego od 2015 roku ujemnego salda migracji. Wpływ na stale zwiększającą się liczbę ludności ma przede wszystkim wysoki wskaźnik przyrostu naturalnego na terenie gminy. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku obrazuje, iż udział osób w wieku przedprodukcyjnym jest wysoki, natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym jest stosunkowo niska. Świadczy to o młodym społeczeństwie. Wzrastająca liczba osób odzwierciedla się w liczbie uczniów szkół podstawowych – średnia dla Gminy Kamienica jest znacznie wyższa od jednostek administracyjnych wyższego rzędu.

2. Sytuacja demograficzna w gminie jest dobra, jednak należy stworzyć odpowiednie warunki zachęcające mieszkańców do pozostawania na terenie gminy, ponieważ ujemne saldo migracji rośnie, co świadczy o odpływie ludności z obszaru. Do działań tych można zaliczyć: tworzenie atrakcyjnych miejsc pracy oraz warunków mieszkaniowych, wspieranie rodziców przy powrocie na rynek pracy poprzez zapewnienie większej ilości miejsc w przedszkolach i utworzenie żłobka oraz kształtowanie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej. Istotne są także działania wzmacniające tożsamość lokalną i przywiązanie do miejsca pochodzenia.

Na ujemne saldo migracji ma również wpływ niekorzystna sytuacja na rynku pracy.

3. Liczba nowo rejestrowanych przedsiębiorstw w 2019 roku znacząco spadła w stosunku do lat poprzednich – jednak od kolejnego roku wskaźnik przyjmował wartość wzrostową w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, która w 2019 roku była znacznie wyższa od wskaźnika jednostek administracyjnych wyższego rzędu. Nowo rejestrowane podmioty gospodarcze oraz wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i

mieszkaniowej gminy powinny przełożyć się w dłuższej perspektywie czasu na wzrost dochodów własnych w dochodach ogółem, co również poprawi sytuację społeczno-gospodarczą gminy.

4. Sytuacja na rynku pracy związana jest bezpośrednio z rozwojem przedsiębiorczości.

Procentowy udział liczby osób bezrobotnych do osób w wieku produkcyjnym w Gminie Kamienica w 2019 roku był znacznie wyższy niż średnia dla jednostek administracyjnych wyższego rzędu. Wysoka wartość wskaźnika dotyczącego bezrobocia spowodowana jest niską atrakcyjnością gospodarczą gminy oraz niską przedsiębiorczością wśród mieszkańców, co potwierdza mała liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. W związku z tym, należy podjąć działania aktywizujące miejscową ludność oraz stworzyć warunki do rozwoju przedsiębiorczości. Pozytywny wpływ na rozwój gospodarczy powinno mieć także wzmocnienie sektora ekonomii społecznej, który wykorzystując zasoby ludzkie działa komplementarnie do sektora prywatnego i publicznego, zapobiega wykluczeniu społecznemu oraz łagodzi napięcia społeczne. Dzięki temu, iż przedsiębiorstwa społeczne mogą pełnić bardzo różnorodne funkcje, istnieje możliwość ich działania we wszystkich sektorach, a kluczowe znaczenie w ich funkcjonowaniu ma działanie na rzecz ludzi. Znaczenie ekonomii społecznej w dzisiejszych czasach jest ogromne, dlatego też ważne jest wspieranie tego sektora gospodarki.

5. Osiągnięta w 2019 roku wartość udziału dochodów własnych w dochodach ogółem była znacznie niższa niż średnia dla jednostek administracyjnych wyższego rzędu.

Niskie dochody własne gminy związane są z niskimi dochodami mieszkańców.

Gminę cechuje więc słaba samodzielność finansowa, która jest szczególnie istotna ze względu na jakość usług publicznych oraz nowe inwestycje o charakterze rozwojowym.

Należy wzmacniać sektor małych i średnich przedsiębiorstw oraz zachęcać mieszkańców do zakładania nowych działalności gospodarczych. Dzięki nowo powstającym podmiotom oraz wzrostowi liczby mieszkańców na obszarze gminy – zwiększone zostaną wpływy do budżetu z podatku od osób fizycznych i prawnych, a tym samym gmina będzie dysponować większymi możliwościami inwestycyjnymi na swoim terenie, co przyczyni się do wzrostu jakości życia jej mieszkańców.

Do rozwoju społeczno-gospodarczego gminy przyczynia się również realizacja

projektów dofinansowanych z funduszy unijnych. Uzyskanie dofinansowania z Unii Europejskiej na realizację nowych przedsięwzięć oraz istnienie różnych form partnerstw sektora społeczno-gospodarczego – jeśli zostaną wykorzystane odpowiedni sposób na rozbudowę infrastruktury turystycznej wypoczynkowej.

powinny przynieść wymierne korzyści w postaci większej liczby osób odwiedzających gminę (turystów, kuracjuszy), co również zwiększy wpływy z podatku wpływające do budżetu gminy. Gmina Kamienica z powodzeniem pozyskiwała i wykorzystywała środki unijne m.in. z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2021 oraz Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy. W ramach programów unijnych na lata 2021–2027, Gmina będzie dążyć do uzyskania środków na nowe projekty, które w znacznym stopniu przyczynią się do rozwoju obszaru.

7. Posiadane walory środowiska naturalnego należy eksponować, a jednocześnie chronić. Rosnące zainteresowanie aktywnym spędzaniem wolnego czasu na czystym i świeżym powietrzu oraz moda na zdrowy tryb życia wskazują na potrzebę inwestycji w zakresie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, które będą skierowane zarówno do mieszkańców jak i turystów. Dużą rolę w tym zakresie powinny odegrać liczne szlaki piesze, rowerowe i biegowe trasy narciarskie. Słaby marketing i promocja Gminy Kamienica odzwierciedla się w małej liczbie turystów odwiedzających gminę.

8. Gmina Kamienica to przede wszystkim bogate walory przyrodniczo-turystyczne. Ponad 64% stanowią grunty leśne. Gmina w całości położona jest na terenie Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, a jednym z ważniejszych obszarów chronionych jest Gorczański Park Narodowy, i obszary Natura 2000 położone na granicy Górców i Beskidu Wyspowego, które wpływają na atrakcyjność pod względem turystycznym. Wysokie wartości krajobrazowe oraz ukształtowanie terenu sprzyjają powstawaniu licznych szlaków. Gmina posiada bogate walory dziedzictwa kulturowego, związane z dorobkiem Białych Górali (Górali Kamienickich).

Potencjał ten powinien zostać wykorzystany do wzmocnienia usług turystycznych i wypoczynkowych poprzez ograniczenie uciążliwego przemysłu i wprowadzanie odnawialnych źródeł energii), a także należy dążyć do wykorzystania istniejących zasobów w celu rozwoju gminy.

9. Pomimo występujących na terenie cennych walorów naturalnych i tradycji kulturowych oraz licznych walorów krajobrazowych, Gmina Kamienica jest słabiorozpoznawalnym regionem pod względem turystycznym, dlatego niezbędny jest rozwój infrastruktury turystycznej, aby sytuacja ta uległa zmianie.

Istotne jest również organizowanie wydarzeń kulturalnych na terenie gminy, głównie poprzez zaangażowanie organizacji pozarządowych, a także promowanie ekologicznych i naturalnych produktów lokalnych. Liczne festiwale kulturalne o zróżnicowanej tematyce mogłyby odbywać się przez cały rok, przyciągając turystów nie tylko w sezonie.

10. Istotne znaczenie w przypadku Gminy Kamienica ma czyste środowisko. Należy więc zwiększać świadomość ekologiczną wśród mieszkańców oraz przeciwdziałać degradacji cennego środowiska naturalnego. Koncepcja kształcenia i wychowywania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego powinna współdziałać z hasłem „myśleć globalnie – działać lokalnie”. Ważną rolę dla gminy odegra rosnąca moda na zdrowy tryb życia. Podnoszenie świadomości ekologicznej powinno mieć miejsce już wśród najmłodszych mieszkańców gminy. Najprostszym sposobem na upowszechnianie tej wiedzy jest organizacja zajęć dodatkowych dla uczniów szkół podstawowych. Zajęcia takie można realizować jako projekty miękkie, sfinansowane z funduszy unijnych. Należy również podejmować działania zmierzające do ochrony środowiska naturalnego, aby zapobiegać degradacji cennych przyrodniczo obszarów. Ważną rolę w poprawie stanu środowiska powinny

odegrać inwestycje wykorzystujące odnawialne źródła energii, jako alternatywne źródła dla ogrzewania węglem oraz gazyfikacja gminy. Działania te będą kontynuacją gminy związaną z pozyskiwaniem energii ze źródeł odnawialnych. Wsparcie wymiany źródeł energii na alternatywne przyczyni się do obniżenia emisji zanieczyszczeń i zachowania czystego środowiska, dzięki czemu gmina będzie postrzegana jako „zielony” obszar – przyjazny środowisku.

11. W 2019 roku na terenie Gminy Kamienica zarejestrowanych było 25 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, których celem jest działanie na rzecz rozwoju mieszkańców gminy. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wskaźnik wzrósł w stosunku do 2014 roku i przyjął wartości znacznie wyższe niż

w powiecie limanowskim, ale niższe od średnich dla województwa małopolskiego oraz Polski.

Dlatego ważne jest, aby aktywizować społeczność lokalną i zachęcać do angażowania się w działalność non-profit.

12. Ważne również z punktu widzenia gminy jest inwestowanie w rozwój oraz upowszechnianie technologii informacyjno-komunikacyjnych. TIK jest obecnie dziedziną, która przenika przez wszystkie sfery życia społecznego i gospodarczego. Dzięki nowej perspektywie finansowej, istnieje możliwość zwiększania zastosowania TIK w instytucjach publicznych, a co za tym idzie – prowadzenie działań promocyjnych w zakresie turystycznym i wypoczynkowym na szeroką skalę z ich wykorzystaniem.

4. 5. WIZJA ROZWOJU GMINY

Podstawą rozwoju gminy Kamienica - mającego na celu poprawę i utrzymanie wysokiego poziomu życia mieszkańców - będzie jego oparcie o spełnianie przez gminę funkcji ośrodka turystyczno krajoznawczego oraz wypoczynkowego. Taką wizję uzasadnia szczególnie atrakcyjne położenie gminy - a dodatkowo miejsca o szczególnych walorach krajobrazowo - przyrodniczych. Zarówno warunki topograficzne jak i klimatyczne gminy predysponują ją do rozwoju różnych typów turystyki i to nie tylko sezonowej lecz całorocznej. Szczególny potencjał gminy tkwi w rozwoju turystyki kwalifikowanej oraz agroturystyki. W tych obszarach szczególnie należy podkreślić konieczność zintegrowanych i ukierunkowanych działań a w dalszej kolejności także podjęcie wynikających z nich działań o charakterze inwestycyjnym. Jednocześnie wraz z podjęciem kompleksowych działań w zakresie rozwoju produktu turystycznego równolegle należy uwzględniać wymogi rozwoju jednostki w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju. Należy też pamiętać o zrównoważonym rozwoju komplementarnych dziedzin życia społeczno gospodarczego - co w konsekwencji pozwoli na zachowanie równowagi pomiędzy projektowaną funkcją turystyczną i wypoczynkową a pozostałymi funkcjami w tym głównie z funkcjami wiodącymi i nadrzędnymi gminy jakimi są funkcje ekologiczne i ochronne.

Zgodnie z tymi założeniami został opracowany przedstawiony w dalszej części zapis celu strategicznego celów operacyjnych i szczegółowych dla gminy Kamienica.

Zestawienie najważniejszych problemów, ich przyczyn i skutków oraz założonych celów – tab.6

Zestawienie problemów, ich przyczyn i skutków		
Główne przyczyny	Główne problemy	Główne skutki
<p>1. Słaba aktywność społeczna mieszkańców oraz brak wspólnych priorytetów rozwoju gminy</p> <p>2. Słabo rozwinięty system wewnętrznej i zewnętrznej informacji turystycznej.</p> <p>3. Niewystarczająca jakość dostępność usług publicznych.</p> <p>Niewystarczająca współpraca trójsektorowa na rzecz rozwoju gminy.</p>	<p>Niedostateczne wykorzystanie potencjału turystycznego gminy do aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców gminy w zakresie usług turystycznych.</p>	<p>1. Wysoki udział % osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym</p> <p>2. Niskie wpływy do budżetu gminy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych</p> <p>3. Mała rozpoznawalność gminy pod względem turystycznym.</p>
Tabela celów		
Główne środki	Wizja	Główne efekty
<p>1. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych.</p> <p>2. Stworzenie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej.</p> <p>3. Wykreowanie klimatu przedsiębiorczości sprzyjającego aktywności społecznej i gospodarczej.</p> <p>4. Wykreowanie funkcji turystyczno-wypoczynkowej.</p> <p>5. Inwestycje w odnawialne</p>	<p>Gmina Kamienica „przyjaznym miejscem wykorzystującym walory naturalnego rozwoju społeczno-gospodarczego, oferującym wysokiej jakości usług turystyczne.</p>	<p>1. Podniesienie poziomu życia mieszkańców</p> <p>2. Wzrost liczby turystów.</p> <p>3. Wysoka jakość środowiska naturalnego. Spadek poziomu bezrobocia.</p> <p>4. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców.</p>

4.6. Kierunki rozwoju Gminy Kamienica

Zaprezentowana tabela problemów oraz drzewo celów pozwoliły określić i zaproponować strategiczne kierunki rozwoju Gminy Kamienica. Określono wizję 2030, misję oraz dwa cele strategiczne. Wokół celów zostały skoncentrowane cele operacyjne oraz przyporządkowane im działania priorytetowe. Wykonywanie zaplanowanych do realizacji działań pozwoli na realizację misji gminy oraz jej systematyczny rozwój gospodarczy.

Wizja, misja, cele strategiczne, operacyjne i działania priorytetowe

Wizja i misja Strategii Rozwoju Gminy Kamienica to przede wszystkim określenie kierunków rozwoju, a także wyraz aspiracji mieszkańców. Wizja przedstawia wizerunek gminy w przyszłości, natomiast misja jest priorytetowym kierunkiem polityki rozwoju, wokół którego powinny koncentrować się wszystkie działania samorządu oraz partnerów z sektora publicznego, społecznego, gospodarczego oraz mieszkańców na rzecz poprawy jakości życia społeczności lokalnej. Osiągnięcie wyznaczonej misji będzie odbywać się poprzez realizację celów strategicznych. Do celów operacyjnych zostały przyporządkowane działania priorytetowe, w ramach których realizowane będą zadania. Bez wyznaczonej wizji i misji gminy, decyzje zarządcze mogą być przypadkowe, natomiast codzienna praca może sprowadzać się do mechanicznego realizowania procedur, bez większego wpływu na rozwój gminy.

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz na podstawie zebranych informacji, sformułowano wizję oraz misję rozwoju Gminy Kamienica. Dzięki realizacji postawionych celów strategicznych, celów operacyjnych oraz zaplanowanych do realizacji działań priorytetowych, możliwe będzie wypełnienie przyjętej wizji i misji.

4.7 CELE STRATEGICZNE ROZWOJU GMINY

Wobec przeprowadzonej analizy SWOT oraz założonej wizji rozwoju gminy za cel strategiczny przyjęto wizję i misję 2030.

WIZJA 2030 GMINA KAMIENICA PRZYJAZNYM DO INWESTOWANIA I ZAMIESZKANIA MIEJSCEM , WYKORZYSTUJĄCYM WALORY NATURALNE DO ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO I OFERUJĄCYM WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUGI TYRYSTYCZNE

MISJA 2030 STWORZENIE MOZLIWOŚCI DO AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ MIESZKAŃCÓW W HARMONII ZE ŚRODOWISKIEM NATURALNYM ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚĆ ŻYCIA ORAZ ROZWÓJ FUNKCJI TURYSTYCZNO-WYPOCZYNKOWEJ GMINY KAMIENICA

Realizacja tak postawionej misji jako strategicznego celu pozwoli na zmianę struktury dochodów budżetu gminy i mieszkańców (marginalizacja dochodów uzyskiwanych z rolnictwa przy trwałym i realnym wzroście dochodów uzyskiwanych z obsługi ruchu turystycznego) - a co za tym idzie poprawę sytuacji bytowej mieszkańców i wzrost zdolności gminy do generowania dochodów własnych.

CELE OPERACYJNE PROGRAMU ROZWOJU GMINY

Dla realizacji tak sformułowanego celu strategicznego oraz na podstawie ustaleń części konstatacyjnej jako operacyjne cele strategii rozwoju gminy Kamienica uzgodniono:

Cel I

Gmina Kamienica nowoczesnym i chętnie odwiedzanym obszarem turystyczno - wypoczynkowym

Cel 2
Wysoka jakość życia na obszarze Gminy Kamienica

Cel nr 1

**Gmina Kamienica nowoczesnym i chętnie odwiedzanym obszarem
turystyczno - wypoczynkowym**

Cele szczegółowe:

1. Wykreowanie funkcji turystycznej i wypoczynkowej
2. Stworzenie estetycznej funkcjonalnej przestrzeni publicznej.
3. Wykreowanie klimatu przedsiębiorczości sprzyjającego aktywności społecznej i gospodarczej.
4. Wysoka jakość środowiska naturalnego

Cel nr 2

Wysoka jakość życia na obszarze gminy Kamienica

Cele szczegółowe.

1. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych.
2. Dostęp do nowoczesnej infrastruktury komunalnej gminy.
3. Inwestycje w OZE.

Najważniejszym zadaniem, jakie stoi przed władzami samorządowymi Gminy Kamienica, jest ukształtowanie wizerunku gminy, który będzie atrakcyjny przede wszystkim dla rozwoju gospodarczego, zamieszkania czy spędzania czasu wolnego. Wszystkie te czynniki będą przyczyniać się do rozwoju funkcji turystyczno-uzdrowiskowej. Większa integracja mieszkańców oraz zaangażowanie w rozwój społeczno-gospodarczy przyczynią się do budowania społeczeństwa obywatelskiego. Wyznaczone priorytety w postaci wizji i celów rozwoju gminy pozwolą władzom lokalnym na odpowiednie skoordynowanie zaplanowanych do realizacji zadań.

Cel 1. Gmina Kamienica nowoczesnym i chętnie odwiedzanym obszarem turystyczno-wypoczynkowym.

Gmina Kamienica posiada wysoki potencjał turystyczny i wypoczynkowy naturalny i historyczny.

Rosnące zainteresowanie aktywnym spędzaniem czasu wolnego na świeżym powietrzu oraz prowadzenie zdrowego stylu życia wskazuje na potrzebę inwestycji w zakresie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, skierowanej zarówno do mieszkańców jak i turystów. Ważne dla rozwoju gminy jest stworzenie odpowiedniej bazy technicznej napotrzeby usług turystycznych, przez wyznaczenie w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego terenów przeznaczonych pod rozwój bazy turystycznej wraz z ichz uzbrojeniem. Oferta turystyczna i rekreacyjna musi być bardziej atrakcyjna (zarówno dla wewnętrznych jak i zewnętrznych odbiorców), aby zapewnić wysoką i trwałą renomę sferze turystyki. Zbudowanie funkcjonalnej sieci szlaków turystyki pieszej, konnej i rowerowej oraz tras narciarskich, a także stworzenie spójnego systemu terenowego oznakowania turystycznego, we współpracy z sąsiednimi gminami, będzie bardzo ważnym punktem widzenia turystów. Należy dążyć do zaspokojenia potrzeb rekreacyjnych, zwiększania chęci do prowadzenia aktywnego stylu życia oraz tworzenia miejsc pracy związanych z realizacją usług turystycznych. Rozwój zaplecza rekreacyjnego i sportowego oraz opracowanie i wdrożenie spójnej koncepcji marketingu gminy, będzie podstawą dostworzenia wizerunku gminy turystycznej, a tym samym przyciągnięcia nowych turystów.

Ważnym obszarem życia jest kultywowanie dziedzictwa kulturowego regionu. Na obszarze tworzy wielu artystów, powstają ludowe zespoły regionalne, jest szeroka oferta produktów regionalnych, które produkują – kultywujące tradycje lokalne – Koła Gospodyń Wiejskich. Jednym z elementów promocji gminy będzie organizacja cyklicznych imprez kulturalnych o ponadlokalnym zasięgu, bazujących na produktach lokalnych (m.in. sery klagane, warzonka, chleb swojski, smalec z wędzonym boczkiem). Podejmowane w ten sposób działania mogą mieć charakter edukacyjny, wychowawczy, kulturalny, rekreacyjny, czy też sportowy. Stworzenie spójnego, corocznego kalendarza wydarzeń odbywających się na terenie gminy, pozwoli na zaangażowanie społeczności

lokalnej w życie gminy, jej aktywizację wokół dziedzictwa kulturowego i historycznego. Niewykorzystywane do tej pory dziedzictwo kulturowe powinno zostać wypromowane i wykorzystane do promocji gminy, np. dziedzictwo Białych Górali, dorobek Piotra Kwita i innych twórców działających w gminie. Ważnym elementem jest również współpraca ponadlokalna, bazująca na dziedzictwie kulturowym i naturalnym obszarze, dążąca do rozwoju turystyki.

Cel 2. Wysoka jakość życia na obszarze Gminy Kamienica

Wysoki standard usług publicznych jest istotny z punktu widzenia wszystkich mieszkańców gminy. Usługi publiczne stanowią współcześnie istotny aspekt życia, dlatego są uznawane za obowiązek państwa. Oferowanie wysokiego standardu usług publicznych podnosi średni poziom życia mieszkańców oraz wpływa na wizerunek gminy, a także na to, w jaki sposób jest postrzegana jako miejsce do zamieszkania czy prowadzenia działalności gospodarczej. Działaniami związanymi z estetyzacją i funkcjonalnością przestrzeni będzie zapewnienie odpowiedniej jakości oraz dostępności infrastruktury drogowej. Ponadto systemy infrastruktury technicznej są istotnym czynnikiem zapewnienia odpowiednich warunków życia oraz zaspokojenia elementarnych potrzeb mieszkańców. Obowiązkiem gminy jest zatem dążenie do zapewnienia wysokich standardów funkcjonowania placówek publicznych, w szczególności związanych ze startem życiowym dzieci i młodzieży, z uwzględnieniem wysokiego współczynnika przyrostu naturalnego w gminie oraz prognozy ludności, według których liczba osób w województwie małopolskim i powiecie limanowskim ma tendencję wzrostową. Istotne znaczenie dla rozwoju i wizerunku Gminy Kamienica będzie miało nadanie nowych funkcji zdegradowanym obszarom – wykorzystanie posiadanego potencjału do rozwoju obszarów dotychczas zaniedbanych poprzez działania wzajemnie powiązane, obejmujące kwestie społeczne, gospodarcze, funkcjonalno-przestrzenne, techniczne i środowiskowe. Wsparciem powinny zostać również objęte grupy osób wykluczonych społecznie (mieszkania komunalne, pomoc społeczna, publiczna ochrona zdrowia). Istotne będzie wdrożenie działań mających na celu rozpoznanie oraz zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie działalności samorządu. Szczególną uwagę

należy zwrócićna wspieranie włączenia społecznego i aktywną integrację osób zagrożonych ubóstwami wykluczeniem społecznym na obszarach zdegradowanych. Ponadto istotnym czynnikiemwarunkującym wysoką jakość życia jest ochrona środowiska naturalnego wraz z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń. UE pracuje nad zmianą swoich przepisów dotyczących klimatu, energii i transportu w ramach pakietu „Gotowi na 55”. W związku z tym, ograniczenie emisji zanieczyszczeń jest jednymz priorytetowych działań Polski w perspektywie finansowej UE na lata 2021–2027. Biorąc pod uwagę, iż Gmina Kamienica posiada unikalne walory naturalne, należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę środowiskaprzyrodniczego. Działaniami, które będą do tego zmierzać, będzie przede wszystkimwspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, a także termomodernizacjabudynków użyteczności publicznej wraz z modernizacją systemów wytwarzania energii, co przyczyni się do redukcji emisji zanieczyszczeń. Należy również zachęcać przedsiębiorstwajak i gospodarstwa domowe do zastąpienia paliw stałych źródłami energii alternatywnej. Priorytetowym działaniem gminy powinno być dążenie do osiągnięcia wysokich standardówochrony środowiska. Gmina będzie dążyć do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego m.in.poprzez budowę infrastruktury i zakup sprzętu związanego z ograniczeniem i likwidacjązagrożeń wynikających z klęsk żywiołowych (zakup samochodów i wyposażenie OSP, zakup systemów szybkiego ostrzegania przed klęskami żywiołowymi). aby dostosować obecne przepisy do unijnych celów klimatycznych, których osiągnięcie zaplanowano do roku 2030 i 2050.

Głównym czynnikiem rozwoju społeczno-gospodarczego jest przedsiębiorczość. Działania zmierzające do poprawy warunków funkcjonowania przedsiębiorstw powinnyprzyczyniać się do podnoszenia konkurencyjności gospodarki, rozumianej jakodługookresowa zdolność do sprostania konkurencji zewnętrznej oraz do powstawianianowych, trwałych miejsc pracy, a także pobudzać przedsiębiorców do dalszego inwestowania.

Jednym z elementów, który może wpłynąć na wzrost liczby przedsiębiorstw, może byćopracowanie i wdrożenie programu rozwoju przedsiębiorczości oraz utworzenie w gminiepunktu doradztwa ds. przedsiębiorczości, które będą wspierać przedsiębiorstwa na wczesnymetapie ich działalności oraz późniejszym etapie funkcjonowania. Ważne jest

również informowanie potencjalnych beneficjentów o możliwościach realizacji inwestycji w ramach perspektywy finansowania funduszy europejskich. Istotne będzie również przygotowanie atrakcyjnych ofert inwestycyjnych, które mogłyby przyciągnąć potencjalnych inwestorów.

Znaczącym elementem dla rozwoju gminy jest również promowanie aktywności lokalnej i wspieranie oddolnych działań mieszkańców. Efektem działalności organizacji pozarządowych (NGO – ang. non-governmental organizations) powinno być zwiększanie identyfikacji mieszkańców z miejscem urodzenia, zamieszkania oraz środowiskiem lokalnym. Podstawowym zadaniem NGO jest podejmowanie działań związanych ze zwiększeniem spójności społecznej, a w dalszej perspektywie – również spójności ekonomicznej społeczeństwa. Należy podejmować działania mające na celu zachęcenie NGO do realizacji projektów na rzecz społeczności lokalnej, m.in. poprzez opracowanie programu wsparcia finansowego wkładu własnego projektów.

Kształtowanie regionalnej i lokalnej tożsamości to obowiązek wspólnego działania podmiotów funkcjonujących w różnych sferach życia, dlatego ważnym elementem będzie organizowanie regularnych spotkań trójsektorowych (samorząd, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe). Kolejnym elementem pobudzania aktywności wśród mieszkańców będzie wsparcie sektora ekonomii społecznej, oparte o solidarność, samorządność i partycypację. Za podstawę ekonomii społecznej uchodzi zjawisko przedsiębiorczości społecznej. Termin ten nie jest jednoznacznie zdefiniowany, jednak można stwierdzić, iż ekonomia społeczna radzi sobie z zaspokajaniem i wypełnianiem potrzeb, których nie mogą wypełnić inne sektory. Działalność przedsiębiorczości społecznej ma cele głównie społeczne, a zyski w założeniu są reinwestowane w te cele lub we wspólnotę.

Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w trzecim sektorze powinno być realizowane poprzez zapewnienie dostępu do preferencyjnych warunków, takich jak źródła kapitału, usługi doradcze czy szkoleniowe.

4.8 Planowane do realizacji zadania w latach 2023–2030.

Strategia Rozwoju jest dokumentem, który formułuje plan działania gminy, wdrażany przez sektor publiczny, społeczny, gospodarczy.

Osiągnięcie wyznaczonych priorytetów będzie prowadzić do uzyskania efektu synergii, powodującego wzrost jakości życia mieszkańców. Zadania operacyjne Gminy Kamienica został przedstawiony w tabeli 7.

	<i>Cel operacyjny</i>	<i>Działania priorytetowe</i>	<i>Zadania</i>
<i>Gmina Kamienica nowoczesnym, chętnie odwiedzanym obszarem turystyczno-wypoczynkowym</i>	<i>Gmina Kamienica nowoczesnym i chętnie odwiedzanym obszarem turystyczno-wypoczynkowym.</i>	<i>Wykreowanie funkcji turystycznej i wypoczynkowej</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Utworzenie oferty turystyczno-rekreacyjnej skierowanej do różnych grup docelowych.</i> 2. <i>Wyznaczenie na obszarze gminy terenów przeznaczonych pod rozwój bazy turystycznej wraz ich uzbrojeniem.</i> 3. <i>Opracowanie i wdrożenie Programu Rozwoju Turystyk</i> 4. <i>Organizacja aktywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, poprzez zajęcia sportowo-rekreacyjne, kulturalne oraz inne.</i> 5. <i>Organizacja cyklicznych wydarzeń o ponadlokalnym zasięgu, stanowiących wizytówkę Gminy Kamienica.</i> 6. <i>Budowanie wizerunku gminy opartego na produktach lokalnych.</i> 7. <i>Tworzenie miejsc promocji i sprzedaży produktów lokalnych.</i> 8. <i>Integracja i aktywizacja społeczności lokalnej wokół dziedzictwa naturalnego, kulturowego i historycznego gminy.</i>
		<i>Stworzenie estetycznej funkcjonalnej przestrzeni publicznej</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Rewitalizacja centrów wsi i miejsc rekreacji i wypoczynku.</i> 2. <i>Stworzenie spójnego systemu terenowego oznakowania turystycznego oraz informacji turystycznej.</i> 3. <i>Zagospodarowanie brzegów rzeki Kamienica – budowa kąpielisk oraz ścieżki rekreacyjnej rowerowej wzdłuż rzeki</i> 3. <i>Opracowanie i wdrożenie koncepcji marketingu gminy, opartego na potencjale turystyczno-wypoczynkowym produktach lokalnych.</i> 4. <i>Inicjowanie współpracy branży turystycznej i okolicy turystycznej.</i>
<i>Wysoka jakość</i>	<i>Wysoka jakość</i>	<i>Rozbudowa i modernizacja</i>	1. <i>Zapewnienie odpowiedniej jakości oraz</i>

	<p><i>usług publicznych</i></p>	<p><i>infrastruktury publicznej</i></p>	<p><i>dostępności infrastruktury ochrony środowiska drogowej poprzezrozbudowę oczyszczalni ścieków w Kamienicy.</i></p> <p><i>2. Zapewnienie odpowiedniej jakości oraz dostępności infrastruktury drogowej poprzez modernizację dróg gminnych i osiedlowych.</i></p> <p><i>2.Zaprojektowanie i budowa spójnego systemu dróg rowerowych łączących wszystkie miejscowości w gminie.</i></p> <p><i>3. Budowa chodników i ciągów pieszych.</i></p> <p><i>4. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zapewnienie bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę.</i></p> <p><i>5. Budowa infrastruktury i zakup sprzętu związanego z ograniczeniem i likwidacją zagrożeń wynikających z klęsk żywiołowych. Rozbudowa gazyfikacji gminy.</i></p> <p><i>6. Rozbudowa strefy sportów ekstremalnych na bazie toru motocrossowego w Kamienicy</i></p> <p><i>5.Budowa wież/punktów widokowych</i></p> <p><i>7. Modernizacja istniejącej infrastruktury publicznej, wspierającej inwestycje prywatne w rozwój usług turystyczno-wypoczynkowych..</i></p> <p><i>8. Opracowanie i wdrożenie Programu Rewitalizacji.</i></p> <p><i>9. Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez rozbudowę i wyposażenie infrastruktury edukacyjnej.</i></p> <p><i>10. Budowa infrastruktury świadczącej usługi opiekuńczo-rehabilitacyjne na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych</i></p>
	<p><i>Wzrost dostępu i jakości usług publicznych</i></p>		<p><i>1.Zapewnienie dzieciom wystarczającej ilości miejsc w przedszkolach i żłobkach.</i></p> <p><i>2.Poprawa jakości kształcenia na poziomie przedszkolnym, podstawowym i gimnazjalnym.</i></p> <p><i>3.Zapewnienie dostępu do szybkiego Internetu oraz stosowanie e-usług w administracji publicznej (TIK).</i></p> <p><i>4.Wspieranie włączenia społecznego i aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.</i></p> <p><i>5. Zapewnienie wysokiej jakości systemu ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej.</i></p> <p><i>6.Realizacja programów profilaktycznych.</i></p>

			<p><i>Poprawa jakości bezpieczeństwa publicznego.</i></p> <p><i>7. Przygotowanie programu wspierania opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnym</i></p>
		<p><i>Ochrona środowiska naturalnego i ograniczenie emisji zanieczyszczeń</i></p>	<p><i>1. Wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.</i></p> <p><i>2. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej wraz z modernizacją systemów wytwarzania energii.</i></p> <p><i>3. Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne na terenie całej gminy.</i></p> <p><i>4. Opracowanie i realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej.</i></p> <p><i>5. Likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci.</i></p> <p><i>6. Realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest.</i></p>
	<p><i>Gminaaktywnych Przedsiębiorczy społecznie mieszkańców</i></p>	<p><i>Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców.</i></p>	<p><i>1. Opracowanie i wdrożenie programu rozwoju przedsiębiorczości.</i></p> <p><i>2. Utworzenie w gminie punktu doradztwa ds. przedsiębiorczości.</i></p> <p><i>3. Wsparcie MŚP na wczesnym etapie działalności oraz późniejszego funkcjonowania.</i></p> <p><i>4. Wsparcie finansowe i instytucjonalne działalności gospodarczych.</i></p> <p><i>5. Inicjowanie oraz prowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych zewnętrznych źródłach wsparcia finansowego.</i></p> <p><i>6. Przygotowywanie ofert inwestycyjnych dla potencjalnych inwestorów.</i></p>
		<p><i>Budowanie partnerstw międzysektorowych i wspieranie inicjatyw oddolnych</i></p>	<p><i>1. Powołanie Forum Organizacji Pozarządowych.</i></p> <p><i>2. Organizacja regularnych spotkań trójsektorowych (samorząd, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe).</i></p> <p><i>3. Opracowanie i wdrożenie programu finansowego wsparcia wkładu własnego projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe.</i></p> <p><i>4. Wsparcie rozwoju sektora ekonomii społecznej</i></p>

4.9 Projekty priorytetowe.

Władza samorządowa Gminy Kamienica stoi przed wyzwaniem jakim jest tworzenie możliwości do aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców, zapewniając jednocześnie wysoką jakość życia oraz rozwój funkcji turystyczno-wypoczynkowej gminy. Realizacja tego celu ma się odbywać poprzez wykreowanie Gminy Kamienica jako nowoczesnego obszaru turystyczno-wypoczynkowego, dzięki wzmocnieniu przedsiębiorczości mieszkańców i ich społecznej aktywności. Wyznaczenie projektów priorytetowych pozwoli skoordynować zadania zaplanowane do realizacji w ramach Strategii. W tabeli 4 zaprezentowano najważniejsze zadania tabela 8..

Projekt nr 1			
Nazwa projektu		Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Kamienicy	
Okres realizacji	2024-2026	Wartość zadania inwestycyjnego	21 000 000 zł
Zakres Rzeczowy projektu	<p>Zamówienie obejmuje rozbudowę istniejącej oczyszczalni ścieków zgodnie z dokumentacją projektową w tym budowę nowego ciągu technologicznego wraz z niezbędną infrastrukturą oraz zewnętrznymi obiektami budowlanymi nie będące budynkami taką jak : zbiornik ścieków dowożonych, przepływowy zbiornik ppoż. wraz z stanowiskiem do czerpania wody dla wozu strażackiego, mur oporowy, nowy wylot ścieków oczyszczonych, nowe przyłącze energetyczne (z następną stacją trafo)</p> <p>Wewnątrz budowli będą zlokalizowane między innymi następujące obiekty:</p> <p>nowoczesny stopień do mechanicznego oczyszczania ścieków, dwuciągowe hybrydowe reaktory biologiczne z osadnikami wtórnymi, zbiorniki cieków biostabilizacji, zbiorniki osadów nadmiernych ciąg odwadniania i unieszkodliwiania osadów ściekowych pomieszczeniem kraty hakowej, hermetyczne pomieszczenie pojemnika skratek przepompowniaczęść biurowo szatniowa służącą obsłudze oczyszczalni ścieków.</p> <p>Wszystkie elementy obiektu muszą zostać wyposażone w niezbędną infrastrukturę techniczną. Oczyszczalnia będzie stanowić jeden zamknięty obiekt w celu maksymalnej hermetyzacji procesów oczyszczania. W obiekcie wydzielono część biurową, szatniową i socjalną służącą obsłudze oczyszczalni. Dodatkowo w części kubatury wydzielono przestrzeń pomieszczenia biurowego w parterze obiektu z dostępem dla osób niepełnosprawnych i węzłem sanitarnym.</p>		

<i>Cele i działania, w które wpisuje się projekt.</i>	<i>Cel strategiczny 1 Gmina Kamienica nowoczesnym i chętnie odwiedzanym obszarem turystyczno-wypoczynkowym. Cel operacyjny 1.2 Wysoka jakość usług publicznych. Działanie 1.1.1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury publicznej</i>		
<i>Możliwe źródła finansowania</i>	<i>Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 Środki finansowe budżetu gminy oraz prywatnych inwestorów, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich w Małopolsce:</i>		
<i>Projekt nr 2</i>			
<i>Nazwa projektu</i>	<i>Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej w Gminie Kamienica</i>		
<i>Okres realizacji</i>	<i>2024-2026</i>	<i>Wartość zadania inwestycyjnego</i>	<i>8 000 000 zł</i>
<i>Zakres Rzeczowy projektu</i>	<i>Zakres rzeczowy zadania obejmuje rozbudowę sieci wodociągowej od budowanego zbiornika i stacji uzdatniania w Zasadnem do budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej w Zasadnem (szkoła, remiza, kaplica) o długości ok 6 km z połączeniem do sieci wodociągowej w Kamienicy Górnej oraz rozbudowę sieci wodociągowej w Kamienicy, Zbludzy i Zalesiu o długości ok. 15 km i średnicach od fi 40 do fi120.</i>		
<i>Cele i działania, w które wpisuje się projekt.</i>	<i>Cel strategiczny 1 Gmina Kamienica nowoczesnym i chętnie odwiedzanym obszarem turystyczno-wypoczynkowym. Cel operacyjny 1.2 Wysoka jakość usług publicznych. Działanie 2.2 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury publicznej</i>		
<i>Możliwe źródła finansowania</i>	<i>Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 Środki finansowe budżetu gminy oraz prywatnych inwestorów, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich w Małopolsce:</i>		
<i>Projekt nr 3</i>			
<i>Nazwa projektu</i>	<i>Modernizacja dróg gminnych w Gminie Kamienica.</i>		
<i>Okres realizacji</i>	<i>2024-2026</i>	<i>Wartość zadania inwestycyjnego</i>	<i>15 000 000 zł</i>
<i>Zakres Rzeczowy projektu</i>	<i>Modernizacja dróg gminnych w Gminie Kamienica obejmuje sieć dróg gminnych zniszczonych w wyniku ciągłej eksploatacji i klęsk żywiołowych nawiedzających gminę w ostatnich latach. Zakres rzeczowy projektu obejmuje odcinki na długości ok. 50 km i szerokości 2,8-3,5 m. W ramach zakresu rzeczowego uwzględniono modernizację systemu odwodnienia, poboczy i zabezpieczeń – barier ochronnych od strony skarp i potoków. W ramach zakresu przewidziano też opracowanie planu organizacji ruchu i oznakowanie dróg.</i>		
<i>Cele i działania, w które wpisuje się projekt.</i>	<i>Cel strategiczny 1 Gmina Kamienica nowoczesnym i chętnie odwiedzanym obszarem turystyczno-wypoczynkowym. Cel operacyjny 2 Wysoka jakość usług publicznych. Działanie 2. 2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury publicznej</i>		
<i>Możliwe źródła finansowania</i>	<i>Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 Środki finansowe budżetu gminy oraz prywatnych inwestorów,</i>		

<i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich w Małopolsce:</i>			
<i>Projekt nr 4</i>			
<i>Nazwa projektu</i>		<i>Budowa kąpieliska oraz sieci ścieżek rekreacyjnych i rowerowych</i>	
<i>Okres realizacji</i>	<i>2024-2026</i>	<i>Wartość zadania inwestycyjnego</i>	<i>10 000 000 zł</i>
<i>Zakres Rzeczowy projektu</i>	<i>Zakres rzeczowy projektu obejmuje budowy kąpieliska w centrum Kamienicy oraz sieci ścieżek rekreacyjnych i rowerowych częściowo na bazie istniejących dróg wewnętrznych o długości ok. 10 km z miejscami postojowymi.</i>		
<i>Cele i działania, w które wpisuje się projekt.</i>	<i>Cel strategiczny 1 Gmina Kamienica nowoczesnym i chętnie odwiedzanym obszarem turystyczno-wypoczynkowym. Cel operacyjny 1.2 Wysoka jakość usług publicznych. Działanie 2.2 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury publicznej</i>		
<i>Możliwe źródła finansowania</i>	<i>Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 Środki finansowe budżetu gminy oraz prywatnych inwestorów, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich w Małopolsce:</i>		
<i>Projekt nr 5</i>			
<i>Nazwa projektu</i>		<i>Utworzenie społeczności energetycznej oraz rozbudowa instalacji OZE w Gminie Kamienica</i>	
<i>Okres realizacji</i>	<i>2024-2026</i>	<i>Wartość zadania inwestycyjnego</i>	<i>10 000 000 zł</i>
<i>Zakres Rzeczowy projektu</i>	<i>Zakres rzeczowy projektu obejmuje budowy kąpieliska w centrum Kamienicy oraz sieci ścieżek rekreacyjnych i rowerowych częściowo na bazie istniejących dróg wewnętrznych o długości ok. 10 km z miejscami postojowymi.</i>		
<i>Cele i działania, w które wpisuje się projekt.</i>	<i>Cel strategiczny 1 Gmina Kamienica nowoczesnym i chętnie odwiedzanym obszarem turystyczno-wypoczynkowym. Cel operacyjny 1.2 Wysoka jakość usług publicznych. Działanie 2.2 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury publicznej</i>		
<i>Możliwe źródła finansowania</i>	<i>Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 Środki finansowe budżetu gminy oraz prywatnych inwestorów, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich w Małopolsce:</i>		
<i>Projekt nr 6</i>			
<i>Nazwa projektu</i>		<i>Utworzenie społeczności energetycznej oraz rozbudowa instalacji OZE w Gminie Kamienica – „Sto emisji”</i>	
<i>Okres realizacji</i>	<i>2024-2026</i>	<i>Wartość zadania inwestycyjnego</i>	<i>10 000 000 zł</i>
<i>Zakres Rzeczowy projektu</i>	<i>Gmina Kamienica posiada unikalne walory naturalne.. Szczególną uwagę należy więc zwrócić na ochronę środowiska przyrodniczego i ograniczenie zanieczyszczeń, co przyczyni się do podniesienia poziomu jakości życia na obszarze gminy. Podstawowym narzędziem do realizacji projektu będzie aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej. Kontynuacja działań zmierzających do zwiększenia wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych, powinna być</i>		

	<p>priorytetowym działaniem gminy. W ramach projektu planuje się:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działań proekologicznych oraz podnoszących świadomość mieszkańców na temat wpływu środowiska naturalnego na zdrowie i życie człowieka, upowszechnianie nawyku segregacji śmieci, edukacja mieszkańców od najmłodszych lat – prowadzenie warsztatów w szkołach, organizacja konkursów wiedzy o środowisku. 2. Termomodernizację budynków użyteczności publicznej wraz z modernizacją systemów wytwarzania energii. 3. Likwidację nielegalnych wysypisk śmieci. 4. Realizację programu usuwania wyrobów zawierających azbest. 5. Wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.
Cele i działania, w które wpisuje się projekt.	<p>Cel strategiczny 1 Gmina Kamienica nowoczesnym i chętnie odwiedzanym obszarem turystyczno-wypoczynkowym.</p> <p>Cel operacyjny 1.2 Wysoka jakość usług publicznych.</p> <p>Działanie 2.2 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury publicznej</p>
Możliwe źródła finansowania	<p>Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027</p> <p>Środki finansowe budżetu gminy oraz prywatnych inwestorów,</p> <p>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich w Małopolsce:</p>

5. Ocena spójności celów strategicznych z dokumentami wyższego rzędu

Cele strategiczne, cele operacyjne oraz działania priorytetowe odnoszą się w swych założeniach do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze gminy, uwzględniając przy tym kontekst innych dokumentów strategicznych na szczeblu europejskim, krajowym oraz regionalnym, które również regulują działania w przedmiotowym obszarze. Zatem komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu. Zestawienie dokumentów strategicznych wraz z odniesieniem do komplementarności celów przedstawia tabela 9.

Lp.	Program	Misja/Cel/Priorytet/Działanie
POZIOM EUROPEJSKI		
1	Zrównoważona Europa 2020	Cel główny 1: Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet mężczyzn w wieku 20-64 lat, w tym poprzez zwiększenie zatrudnienia młodzieży, osób starszych i pracowników nisko wykwalifikowanych oraz skuteczniejszą integrację legalnych migrantów.

		<p>Cel główny 3: Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20%, w porównaniu z poziomami z 1990 r.; zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii; dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej o 20%. Unia Europejska zdecydowana jest podjąć decyzję o osiągnięciu do 2020 roku 30-procentowej redukcji emisji w porównaniu z poziomami z 1990 r., o ile inne kraje rozwinięte zobowiążą się do porównywalnych redukcji emisji, a kraje rozwijające się wniosą wkład na miarę swoich zobowiązań i możliwości.</p> <p>Cel główny 4: Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz poprzez zwiększenie do co najmniej 40% odsetka osób w wieku 30-34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne.</p> <p>Cel główny 5: Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.</p>
	<p>Pakiet „Gotowi na 55”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zmianę unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS) • rozporządzenie o wspólnym wysiłku redukcyjnym • dyrektywy w sprawie energii odnawialnej i efektywności energetycznej • rozporządzenie o użytkowaniu gruntów i leśnictwie • rozporządzenie o emisjach CO₂ z samochodów osobowych i dostawczych.
	<p>POZIOM KRAJOWY</p>	
	<p>Polska 2030. Długookresowa</p>	<p>Obszar Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki Cel 1 – Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w</p>

	<p>Strategia Rozwoju Kraju</p>	<p>gospodarce, stworzenie warunków do wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji.</p> <p>Cel 3 – Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki.</p> <p>Cel 6 – Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfarestate”.</p> <p>Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska.</p> <p>Obszar Efektywności i sprawności państwa</p> <p>Cel 11 – Wzrost społecznego kapitału rozwoju</p>
	<p>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</p>	<p>Cel 1 Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.</p> <p>1.2 Regionalna integracja funkcjonalna, wspomaganie rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych na obszary poza głównymi miastami oraz budowanie potencjału dla specjalizacji terytorialnej.</p> <p>1.3 Wspomaganie rozwoju specjalizacji terytorialnej.</p> <p>Cel 2 Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.</p> <p>2.1 Poprawa dostępności ośrodków subregionalnych oraz obszarów wiejskich.</p> <p>Cel 3 Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.</p> <p>3.1 Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby.</p>

	Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego Małopolska 2030	Cel szczegółowy: Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach Obszary strategicznej interwencji - Miasta średniotracące funkcjespołeczno gospodarcze Miejskie Obszary Funkcjonalne (MOF). -Obszar transformacji energetycznej –Małopolska Zachodnia. -Gminy zmarginalizowane (w tym obszary zagrożone trwałą marginalizacją). -Miejscowości uzdrowiskowe. -Obszary prawniechronione Obszar I: małopolskie. Obszar II: gospodarka. Obszar III: klimat i środowisko. Obszar IV: zarządzanie strategiczne rozwojem. Obszar V: rozwój zrównoważony terytorialnie.
--	--	--

6. Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – wpływ zadań na środowisko

W świetle zapisów artykułu 46 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353) przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty następujących dokumentów:

1. koncepcje przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, plany zagospodarowania przestrzennego oraz strategię rozwoju regionalnego;
2. polityki, strategie, plany lub programy w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywane lub przyjmowane przez organy administracji, wyznaczające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
3. polityki, strategie, plany lub programy inne niż wymienione w pkt. 1 i 2, których

realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie

są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.

Strategia Rozwoju Gminy Kamienica -Kamienica 2030 jest dokumentem, opracowanym na bazie Strategii Rozwoju Gminy Kamienica na lata 2016-2023 dla której przeprowadzono proces strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Opracowano prognozę oddziaływania na środowisko jako odrębny dokument, którego głównym była analiza i ocena ewentualnych skutków środowiskowych związanych z wdrażaniem zadań Strategii zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71). W Prognozie dokonano analizy w kontekście kwalifikacji przedsięwzięć ujętych w Strategii wg podziału zawartego w powyższym akcie prawnym.

W Strategii Rozwoju Gminy Kamienica -Kamienica 2030 nie uwzględniono żadnych nowych działań, jedynie pomniejszono zadania związane z utworzeniem uzdrowiska w Szczawie ze względu na powstanie nowej gminy od stycznia 2025. W związku z powyższym dokument nie wymaga dodatkowej oceny oddziaływania na środowisko.

7. Część wdrożeniowa

Strategia jest długookresowym dokumentem określającym cele strategiczne, cele operacyjne i działania priorytetowe zaplanowane do realizacji. Sprawna i efektywna realizacja Strategii Rozwoju Gminy Kamienica na lata 2024–2030 warunkuje wdrożenie skutecznego systemu monitorowania i oceny Strategii wraz z towarzyszącymi jej programami rozwoju oraz aktualizacji i ewaluacji tego dokumentu.

Wdrażanie i monitoring Strategii Rozwoju

Celem monitoringu jest gromadzenie oraz analiza danych na temat przebiegu realizacji danego programu, która pozwala na wyłapywanie ewentualnych nieprawidłowości w jego realizacji i wprowadzaniu niezbędnych korekt umożliwiających osiągnięcie wcześniejszych założeń. Monitoring pozwoli także na obserwację rezultatów prowadzonych działań, a w razie potrzeby na wprowadzanie

niezbędnych aktualizacji oraz korekt dokumentu. Określone w Strategii cele strategiczne, cele operacyjne i działania priorytetowe wyznaczają zakres monitoringu Strategii, który prowadzony będzie w zakresie finansowym oraz rzeczowym. Zakres finansowy będzie dotyczyć efektywności wydawanych środków, natomiast zakres rzeczowy będzie związany z efektywnością podejmowanych działań oraz postępem we wdrażaniu Strategii. Określenie systemu monitorowania umożliwi gromadzenie bieżących danych, dotyczących postępów we wdrażaniu, oraz osiągnięcia celów założonych w Strategii.

Pozwoli to również na obserwację rezultatów prowadzonych działań, a w razie potrzeby – na wprowadzenie niezbędnych aktualizacji oraz korekt dokumentu. Proces wdrażania natomiast jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym stałej komunikacji z otoczeniem oraz odpowiedniego przygotowania informacyjnego. Komunikacja opierać się będzie na pozyskiwaniu obiektywnej informacji dotyczącej przebiegu wdrażania, skutków, a także publicznego odbioru.

Za wdrożenie Strategii odpowiedzialny jest Wójt Gminy Kamienica, natomiast za prowadzenie monitorowania i ewaluacji odpowiedzialny jest Zespół ds. Strategii, powołany przez Wójta. Spotkania Zespołu ds. Strategii będą odbywać się co najmniej raz na rok, a do jego zadań będzie należało m.in.:

- monitorowanie oraz ocena wdrażania poszczególnych działań,
- przedstawienie wniosków z realizacji poszczególnych celów strategicznych,
- sporządzenie raportów z realizacji dokumentu po każdym spotkaniu i przedstawienie ich do zatwierdzenia Radzie Gminy na sesji,
- gromadzenie i poddawanie analizie informacji w układzie przedstawionego w tabeli 8 zestawu wskaźników,
- opublikowanie wyników sprawozdań na stronie internetowej Urzędu Gminy.

Rada Gminy, jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza, będzie mieć za zadanie:

- analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści Strategii Rozwoju,
- akceptację sprawozdań z realizacji Strategii,
- aktualizację Strategii,
- uwzględnienie zadań zaplanowanych do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych lub innych dokumentów

strategicznych o znaczeniu lokalnym.

Wszystkie informacje dotyczące stanu realizacji Strategii będą przekazywane zainteresowanym, a w szczególności mieszkańcom gminy, za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Gminy Kamienica oraz podczas spotkań z różnymi grupami społecznymi, m.in. z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami.

Przebieg rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym będą monitorowane w sposób ciągły. Raport sporządzany na podstawie monitoringu powinien wskazywać na tendencje rozwoju oraz zachodzące przeobrażenia, a także umożliwiać dokonywanie oceny stopnia realizacji zapisanych celów, które mierzone będą za pomocą corocznych zmian wskaźników przedstawionych w tabeli. Wskaźniki mierzalności rozwoju Gminy Kamienica - tab.10.

L.p	Liczba ludności		Wartość wskaźnika dla gminy		Wartość wskaźnika dla powiatu	
			2023	2030	2023	2030
1.	Udział % ludności wg ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem	w wieku przedprodukcyjnym				
		w wieku produkcyjnym				
		w wieku poprodukcyjnym				
2.	Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców					
3.	Saldo migracji na pobyt stały na 1 000 mieszkańców					
4.	Odsetek dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym					
5.	Liczba uczniów w szkołach podstawowych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców					
6.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców					
7.	Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców					
8.	Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym					
9.	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludność					
10.	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności					
11.	Budynki nowo oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców					
12.	Dochody budżetu ogółem na 1 mieszkańca w złotych					
13.	Wydatki budżetu ogółem na 1 mieszkańca w złotych					
14.	Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca w złotych					

8.UWAGI KOŃCOWEUWAGI KOŃCOWE

Powstanie niniejszego opracowania było możliwe dzięki dostrzeżeniu przez władze Kamienicy konieczności podjęcia długofalowych, skoordynowanych i kompleksowych działań w procesie zarządzania gminą. W intencji inicjatorów oraz autorów „Strategicznych Kierunków Rozwoju Gminy Kamienica” opracowanie i wdrożenie lokalnej strategii rozwoju społeczno-gospodarczego stanowić będzie znaczący wkład dla uzyskania przez gminę zdolności do podnoszenia jakości świadczonych usług oraz poprawy warunków życia mieszkańców. Jednocześnie należy pamiętać, iż jedynie powstanie społecznie akceptowanych projektów, których realizacja pozwoli nie tylko na podniesienie efektywności podejmowanych przedsięwzięć lecz również na stworzenie nowej jakości funkcjonowania. O sukcesie implementacji powyższej strategii zadecyduje w znaczącym zakresie stopień społecznej akceptacji dla tego przedsięwzięcia. Ponieważ jednym z celów strategii jest pobudzenie proinnowacyjnej i pro-przedsiębiorczej aktywności społecznej, konieczne jest jak najszersze informowanie opinii publicznej o prowadzonych pracach. W propagowaniu idei strategii rozwoju gminy powinny zostać utrzymane dotychczasowe kanały komunikacji z lokalnymi elitami, a dodatkowo na etapie opracowywania szczegółowych programów aplikacyjnych stworzenie forum dyskusyjnego przy szerokim udziale przedstawicieli społeczności lokalnej. W procesie komunikacji i informacji należy wykorzystać lokalne środki masowego przekazu. Komunikacja z lokalną społecznością nie powinna polegać tylko na informowaniu o pracach nad przygotowywanymi programami aplikacyjnymi. Należy uwzględnić postulaty i propozycje zgłaszane przez mieszkańców gminy.

Spis tabel

<i>Tabela.1 Liczba mieszkańców i ich rozmieszczenie</i>	6
<i>Tabela 2 Wybrane dane statystyczne</i>	7
<i>Tabela 3. Struktura dróg publicznych w Gminie Kamienica</i>	9
<i>Tab. 4. Zestawienie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w Gminie Kamienica</i>	10
<i>Tab.5 Analiza SWOT</i>	16
<i>Tabela 6.Zestawienie najważniejszych problemów, ich przyczyn i skutków oraz założonych celów</i>	24
<i>Tabela 7. Zadania operacyjne Gminy Kamienica</i>	31
<i>Tabela 8. najważniejsze zadania operacyjne</i>	35
<i>Tabela 9. Zestawienie dokumentów strategicznych w odniesieniu do komplementarności celów</i>	39